

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องวิธีการปลูกฝังความศรัทธาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรของครอบครัวไทยมุสลิมในอำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ และการเสวนากลุ่ม เก็บข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ

วัตถุประสงค์

ในการทำวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาถึงระดับความรู้เกี่ยวกับความศรัทธาและวิธีการปลูกฝังศรัทธาแก่บุตร
2. ศึกษาวิธีการปลูกฝังความศรัทธาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรของครอบครัวมุสลิมในอำเภอ เกาะลันตา จังหวัดกระบี่
3. ศึกษาความแตกต่างระหว่างความรู้เกี่ยวกับความศรัทธาและวิธีการปลูกฝังความศรัทธาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรกับตัวแปรตามที่กำหนดได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้ สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษาสามัญและศาสนา และการไปเรียนที่มัธยม

คำถามวิจัย

1. ครอบครัวไทยมุสลิมในจังหวัดกระบี่มีความรู้เกี่ยวกับความศรัทธาและวิธีการปลูกฝังความศรัทธาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรอยู่ในระดับใด
2. ครอบครัวไทยมุสลิมในจังหวัดกระบี่มีวิธีการปลูกฝังความศรัทธาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรอย่างไร
3. ตัวแปรที่แตกต่างกันมีผลต่อระดับความรู้เกี่ยวกับความศรัทธาและวิธีการปลูกฝังความศรัทธาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรหรือไม่

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร (Population)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ มารดาจากครอบครัวไทยมุสลิมจำนวน 1,640 ครอบครัว จาก 2 ตำบลในอำเภอเกาะลันตา ประกอบด้วย ตำบลเกาะลันตาน้อยและตำบลคลองยาง (สำนักงานสาธารณสุข อำเภอเกาะลันตา 2546)

กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างจะได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย (random sampling) ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยจะทำการสุ่มจากสามตำบล ๆ ละ 200 คน รวมกลุ่มตัวอย่างเป็น 400 คน

กลุ่มตัวอย่างสำหรับเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้ประสบการณ์และเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ได้แก่ ผู้นำศาสนาจำนวน 8 คน ผู้นำหมู่บ้านจำนวน 8 คน ผู้นำกลุ่มแม่บ้านจำนวน 8 คน รวมกลุ่มตัวอย่างสำหรับเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเป็น 24 คน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเอง ซึ่งเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ที่เกี่ยวกับความศรัทธาและวิธีการปลูกฝังความศรัทธาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรของครอบครัวไทยมุสลิมในอำเภอเกาะลันตาจังหวัดกระบี่ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2. ความรู้เกี่ยวกับความศรัทธาของผู้อบรมเลี้ยงดูบุตร
- ตอนที่ 3. ความรู้เกี่ยวกับการปลูกฝังความศรัทธาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร

ตามหลักการอิสลาม

- ตอนที่ 4. วิธีการปลูกฝังความศรัทธาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรตามหลักการอิสลาม
- ตอนที่ 5. ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการปลูกฝังความศรัทธาใน

การอบรมเลี้ยงดูบุตร

แบบสอบถามทั้ง 5 ตอน ประกอบด้วยคำถามปลายปิดและปลายเปิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดทฤษฎีที่กำหนดไว้ในการศึกษา

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือผู้วิจัยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ

1. ผู้วิจัยกำหนดให้มีผู้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ จำนวน 5 ท่าน เพื่อทดสอบความตรงของเครื่องมือ (Content Validity)
2. ผู้วิจัยนำเครื่องมือ (แบบสอบถาม) ไปทดลองใช้เพื่อหาระดับของความเชื่อมั่นของข้อความในแบบสอบถาม โดยใช้วิธีความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยการวิเคราะห์ข้อคำถาม (Scale Analysis) เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) โดยทดลองเก็บกับกลุ่มตัวอย่างในหมู่ 2 ตำบลเกาะตันตาน้อย อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ จำนวน 50 คน ชุด ผลการวิเคราะห์ข้อคำถามในแบบสอบถาม พบว่าข้อคำถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .875
3. ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขคุณภาพของเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและจากข้อบกพร่องที่พบจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง
4. พิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. เจริญปริมาณ

1.1 ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

1.2 อบรมผู้ช่วยวิจัยที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นบุคคลภายในพื้นที่อำเภอเกาะลันตา จำนวน 16 คน โดยอธิบายให้เข้าใจถึงความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย ตลอดจนทำความเข้าใจแบบสอบถามในแต่ละตอน และรายชื่อ อภิปรายตอบปัญหาข้อสงสัยเพื่อความเข้าใจตรงกัน

1.3 ผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวและแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ด้วยตัวเองพร้อมผู้ช่วยวิจัย โดยผู้วิจัยจะอธิบายถึงความเป็นมาและประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย ให้ผู้ให้ข้อมูลทราบก่อนทุกครั้ง

1.4 ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูล

2. เจริญคุณภาพ

2.1 ผู้วิจัยประสานวันเวลาในการสัมภาษณ์กลุ่มหลังจากนั้นทำหนังสือถึง ผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมสัมภาษณ์กลุ่มตามวันเวลาและสถานที่ที่กำหนด

2.2 ก่อนสัมภาษณ์กลุ่มผู้วิจัยจะชี้แจงถึงความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย กรอบแนวคิดในการวิจัย วิธีดำเนินการ โดยสรุปพอสังเขปให้ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมทราบ ตลอดจนซักถามประเด็นต่างที่สงสัยในกระบวนการวิจัยที่นำเสนอและผู้วิจัยจะตอบคำถามให้ความกระจ่างในทุกประเด็น

2.3 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มตามประเด็นคำถามตามกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังปรากฏในแบบสอบถาม ซึ่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิตอบและอภิปรายร่วมกันจนได้ข้อสรุปสุดท้ายผู้วิจัยให้ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะความคิดเห็นและแนวทางในการอบรมเลี้ยงดูบุตร

2.4 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มพร้อมทั้งขออนุญาต บันทึกเทปการสัมภาษณ์จากนั้นนำมาถอดเทปสรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อวิธีการปลูกฝังความศรัทธาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรตามแนวทางอิสลาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. จัดกระทำกับข้อมูล โดยการนำข้อมูลมาลงรหัสและประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For windows (Statistical Package for the Social Science for window)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าทดสอบเอฟ (F test) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจะวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

5.1 สรุปผลการวิจัย

เชิงปริมาณ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.7 มีอาชีพส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรคิดเป็น ร้อยละ 65.15 ส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 8,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 33.7 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ด้วยกันคิดเป็นร้อยละ 94.7 โดยส่วนใหญ่มีจำนวนบุตร 2 คน สำหรับระดับการศึกษาสามัญส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือต่ำกว่าคิดเป็นร้อยละ 33.5 ส่วนการศึกษาศาสนาส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับครุสัมพันธ์ชั้น 1-2 คิดเป็นร้อยละ 49.0 เกี่ยวกับการไปเรียนที่มัธยมส่วนใหญ่ไปเรียนเป็นประจำคิดเป็นร้อยละ 49.1

ระดับความรู้เกี่ยวกับความศรัทธาของครอบครัวไทยมุสลิมอำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ พบว่าส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับความศรัทธาในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 74.4 รองลงมาคือ ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 15.8 และระดับน้อยคิดเป็นร้อยละ 9.8 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่จะตอบคำถามถูกมากที่สุดในเรื่องคัมภีร์อัลกุรอานอัลลอฮ์ทรงประทานให้แก่ใครและ มลาอิกะฮ์ท่านใดที่ทำหน้าที่เป่าสังข์ในวันสิ้นโลก และที่ตอบผิดมากที่สุดคือ การศรัทธาเรื่องรูปปั้นยะฮและเรื่องอูลูฮียะฮ

เมื่อพิจารณาจากตัวแปรช่วงอายุพบว่าผู้ที่มีช่วงอายุต่ำ 20 ปี ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็น ร้อยละ 87.5 ช่วงอายุ 21-30 ปี ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็น ร้อยละ 75.8 ช่วงอายุ 31 - 40 ปี ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 74.1 ช่วงอายุ 41 - 50 ปี ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 71.6 ช่วงอายุสูงกว่า 50 ปี ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 74.2

เมื่อพิจารณาจากตัวแปรอาชีพพบว่าผู้ที่มีอาชีพเกษตรกร ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็น ร้อยละ 72.4 อาชีพข้าราชการ ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็น ร้อยละ 84.6 อาชีพค้าขายส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 80.8 อาชีพประมงส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 73.3 กลุ่มอาชีพอื่นๆ ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 77.3

เมื่อพิจารณาจากตัวแปรรายได้พบว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 78.7 ผู้ที่มีรายได้ 5,001 - 8,000 ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 69.5 ผู้ที่มีรายได้ 8,001 - 10,000 ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็น

ร้อยละ 78.9 ผู้ที่มีรายได้ 10,001 - 15,000 ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 68.7 ผู้ที่มีรายได้สูงกว่า 15,000 ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 75

เมื่อพิจารณาจากตัวแปรสถานภาพครอบครัวพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ด้วยกันส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 74.8 กลุ่มตัวอย่างที่แยกกันอยู่ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 7 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นหม้ายส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 77.8 กลุ่มตัวอย่างที่หย่าร้างส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 66.7

เมื่อพิจารณาจากตัวแปรระดับการศึกษาสามัญพบว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาสามัญรับประถมศึกษาปีที่ 6 หรือต่ำกว่าส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 74.36 ผู้ที่มีระดับมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 76.4 ผู้ที่มีระดับมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 73.2 อนุปริญญาหรือเทียบเท่าส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 76.5 ผู้ที่มีระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 66.6 ผู้ที่มีระดับสูงกว่าปริญญาตรีส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางร้อยละ 100.0

เมื่อพิจารณาจากตัวแปรระดับการศึกษาศาสนาพบว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับอภิศาอีัยส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 66.7 ผู้ที่มีการศึกษาระดับมตะวศศิศส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 65.2 ผู้ที่มีการศึกษาระดับชานะวียส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 79.4 ผู้ที่มีการศึกษาระดับครุสัมพันธ์ชั้น 1-3 ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 75.4 ผู้ที่มีการศึกษาระดับครุสัมพันธ์ชั้น 4-6 ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 50 ผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 100

เมื่อพิจารณาจากตัวแปรการไปเรียนศาสนาที่มีสยิดพบว่าผู้ที่ไม่เคยไปเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 70.8 ผู้ที่ไปเรียนเป็นประจำส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 68.2 ส่วนผู้ที่ไปเรียนเป็นบางครั้งส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 69.8

ระดับความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกฝังความศรัทธาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรของครอบครัวไทยมุสลิมอำเภอเกาะตันตางจังหวัดกระบี่โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างตอบคำถามถูกมากที่สุดในเรื่องการตักเตือนเป็นวิธีการหนึ่งที่ท่านศาสดาใช้ในการปลูกฝังความศรัทธาให้กับบรรดาเศาะหาบะฮิดเป็นร้อยละ 89.4 รองลงมาคือ การยกตัวอย่างเป็นวิธีการหนึ่งที่ท่านศาสดาใช้ในการปลูกฝังความศรัทธาให้กับบรรดาเศาะหาบะฮิดเป็นร้อยละ 66.5 และที่ตอบผิดมากที่สุดคือ

วิธีการปลูกฝังความศรัทธาแบบ Storylines คิดเป็นร้อยละ 89.2 รองลงมาคือ วิธีการปลูกฝังความศรัทธาแบบ PAR คิดเป็นร้อยละ 85.2

เมื่อพิจารณาเป็นรายวิธีการปลูกฝังความศรัทธาพบว่าครอบครัวไทยมุสลิมอำเภอเกาะตันตาจังหวัดกระบี่ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกฝังความศรัทธาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรในพบว่าปานกลางคิดเป็นร้อยละ 49.3 รองลงมาคือ ในระดับน้อยคิดเป็นร้อยละ 38.3 และระดับมากคิดเป็นร้อยละ 12.5 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจากตัวแปรช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างพบว่าผู้ที่มีช่วงอายุต่ำ 20 ปี ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 43.8 ช่วงอายุ 21-30 ปี ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับน้อยคิดเป็นร้อยละ 51.6 ช่วงอายุ 31 - 40 ปี ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 58.3 ช่วงอายุ 41 - 50 ปี ส่วนใหญ่ มีความรู้ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 45.3 ช่วงอายุสูงกว่า 50 ปี ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 54.8

เมื่อพิจารณาจากตัวแปรอาชีพพบว่าผู้อาชีพเกษตรกร ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 53.4 อย่างอาชีพข้าราชการ ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 46.2 อาชีพค้าขายส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 52.1 อาชีพประมงส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 53.3 อาชีพอื่นๆ ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 61.9

เมื่อพิจารณาจากตัวแปรรายได้พบว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 60 ผู้ที่มีรายได้ 5,001 - 8,000 ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 51 ผู้ที่มีรายได้ 8,001 - 10,000 ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 51.1 ผู้ที่มีรายได้ 10,001 - 15,000 ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับน้อยคิดเป็นร้อยละ 46.3 ผู้ที่มีรายได้สูงกว่า 15,000 ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับน้อยคิดเป็นร้อยละ 70.8

เมื่อพิจารณาจากตัวแปรสถานภาพครอบครัวพบว่าครอบครัวที่อยู่ด้วยกันส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 48.9 ครอบครัวที่แยกกันอยู่ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 88.9 ครอบครัวที่เป็นหม้ายส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับน้อยคิดเป็นร้อยละ 44.4 ครอบครัวที่หย่าร้างส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 66.7

เมื่อพิจารณาจากตัวแปรระดับการศึกษาสามัญพบว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 หรือต่ำกว่าส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับน้อยคิดเป็นร้อยละ 47.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 50.1 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 42.2 ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่าส่วนใหญ่มี

ความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 76.4 ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางและระดับมากคิดเป็นร้อยละ 44.2

เมื่อพิจารณาจากตัวแปรระดับการศึกษาศาสนาพบว่า ผู้ที่มีการศึกษาระดับอิตติอาธีย์ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับน้อยคิดเป็นร้อยละ 50 ผู้ที่มีการศึกษาระดับมตะวัศศิตส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 47.8 ผู้ที่มีการศึกษาระดับชานะวิทย์ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 58.8 ผู้ที่มีการศึกษาระดับครุสัมพันธ์ชั้น 1-3 ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับน้อยคิดเป็นร้อยละ 58.2 ผู้ที่มีการศึกษาระดับครุสัมพันธ์ชั้น 4-6 ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 70 ผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 80

เมื่อพิจารณาจากตัวแปรการไปเรียนศาสนาที่มัสดิคพบว่าผู้ที่ไม่เคยไปเรียนที่มัสดิคส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับน้อย (ร้อยละ 61.5) ผู้ที่ไปเรียนเป็นประจำส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 46.4 ผู้ที่เป็นบางครั้งส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 52.6

เกี่ยวกับการใช้วิธีการปลูกฝังความศรัทธาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรของครอบครัวไทยมุสลิมอำเภอเกาะกันตังจังหวัดกระบี่โดยพบว่า วิธีการปลูกฝังความศรัทธาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่ครอบครัวไทยมุสลิมอำเภอเกาะกันตังจังหวัดกระบี่ใช้บ่อยที่สุดตามลำดับคือ วิธีการแสดงแบบอย่างที่ดีคิดเป็นร้อยละ 50.8 ใช้วิธีการตักเตือนคิดเป็นร้อยละ 44.8 วิธีการสอนให้บุตรฝึกปฏิบัติศาสนกิจตามหลักการที่ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 38.3 วิธีการสอนให้บุตรท่องจำอัลกุรอานหรืออัลหะดีษคิดเป็นร้อยละ 27.6 วิธีการพูดซ้ำๆ คิดเป็นคิดเป็นร้อยละ 24.2 วิธีการทำโทษบุตรเมื่อไม่ปฏิบัติตามหลักการศาสนาคิดเป็นร้อยละ 15.8 วิธีการบรรยายถึงเรื่องความศรัทธาแก่บุตรคิดเป็นร้อยละ 14.9 วิธีการสาธิตยกต่าง ๆ เพื่อเป็นบทเรียนในการเพิ่มความศรัทธาให้เกิดขึ้นกับบุตรคิดเป็นร้อยละ 13.6 วิธีการเล่าเรื่องราวต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 13.0 วิธีการอุปมาอุปมัยคิดเป็นร้อยละ 9.4 วิธีการใช้คำถามคิดเป็นร้อยละ 7.9

เกี่ยวกับระดับความเหมาะสมของวิธีปลูกฝังศรัทธาที่จะนำมาใช้ในการปลูกศรัทธาให้แก่บุตร พบว่าส่วนใหญ่ตอบว่าวิธีที่เหมาะสมที่สุดคือ วิธีการปลูกฝังความศรัทธาโดยการตักเตือนคิดเป็นร้อยละ 82.5 รองลงมา คือ วิธีการปลูกฝังความศรัทธาโดยวิธีการให้ฝึกปฏิบัติจริงคิดเป็นร้อยละ 82.5 วิธีการปลูกฝังความศรัทธาโดยการพูดซ้ำๆคิดเป็นร้อยละ 72.0 วิธีการปลูกฝังความศรัทธาโดยการแสดงแบบอย่างคิดเป็น ร้อยละ 62.0 วิธีการปลูกฝังความศรัทธาโดยการยกตัวอย่างคิดเป็นร้อยละ 54.0 วิธีการปลูกฝังความศรัทธาโดยการลงโทษ .คิดเป็นร้อยละ 53.8 วิธีการปลูกฝังความศรัทธาโดยการเล่าเรื่องคิดเป็นร้อยละ 51.5 วิธีการปลูกฝังความศรัทธาโดยวิธีการท่องจำคิด

เป็นร้อยละ 50.8 วิธีการปลูกฝังความศรัทธาโดยการอธิบายหรือบรรยายคิดเป็นร้อยละ 44.3 วิธีการปลูกฝังความศรัทธาโดยการอุปมาคิดเป็นร้อยละ 35.5 และวิธีการปลูกฝังความศรัทธาโดยการใช้นิทานหรือคติธรรมคิดเป็นร้อยละ 25.3 ตามลำดับ

เมื่อศึกษาความแตกต่างที่มีนัยทางสถิติระหว่างความรู้เกี่ยวกับความศรัทธากับตัวแปรต่างๆพบว่าครอบครัวไทยมุสลิมอำเภอเกาะลันตาจังหวัดกระบี่ที่มีช่วงอายุ อาชีพ รายได้ สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษาสามัญและศาสนาที่แตกต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับความศรัทธาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อศึกษาความแตกต่างที่มีนัยทางสถิติระหว่างความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกฝังศรัทธาในการเลี้ยงดูบุตรกับตัวแปรต่างๆพบว่า ครอบครัวไทยมุสลิมอำเภอเกาะลันตาจังหวัดกระบี่ที่มีช่วงอายุที่แตกต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกฝังศรัทธาในการเลี้ยงดูบุตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ส่วนผู้ที่มีอาชีพที่แตกต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกฝังศรัทธาในการเลี้ยงดูบุตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และผู้ที่มีระดับการศึกษาสามัญที่แตกต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกฝังศรัทธาในการเลี้ยงดูบุตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001

เชิงคุณภาพ

1. ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าตัวแปรที่ผลต่อระดับความรู้เกี่ยวกับความศรัทธาและวิธีการปลูกฝังศรัทธาของครอบครัวไทยมุสลิมในอำเภอเกาะลันตาจังหวัดกระบี่ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษาทั้งศาสนา สามัญและการไปเรียนที่มัธยม โดยให้เหตุผลว่าโดยทั่วไปผู้ที่มีอายุมากจะมีระดับของความรู้เกี่ยวกับความศรัทธาและวิธีการปลูกฝังศรัทธาสูง ตัวแปรการศึกษาศาสนาจะมีผลโดยตรงต่อความรู้เกี่ยวกับความศรัทธา เพราะผู้ที่มีความรู้ทางศาสนาสูงจะมีความรู้เกี่ยวกับความศรัทธาสูงไปด้วย แต่ความรู้ดังกล่าวต้องเป็นความรู้ในระดับชานาวิยขึ้นไป ส่วนความรู้สายสามัญนั้นไม่มีผลโดยตรงต่อความรู้เกี่ยวกับความศรัทธา แต่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสามัญสูงจะใช้เวลาที่มีอยู่ช่วยในการอ่านและทำความเข้าใจเกี่ยวกับความศรัทธาและวิธีการปลูกฝังศรัทธา สำหรับการไปเรียนที่มัธยมนั้นมักจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และศึกษาเกี่ยวกับศาสนาและส่วนหนึ่งก็เป็นความรู้เกี่ยวกับความศรัทธา

2. ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าครอบครัวไทยมุสลิมในอำเภอเกาะลันตาจังหวัดกระบี่โดยทั่วไปมีความรู้เกี่ยวกับความศรัทธาและวิธีการปลูกฝังศรัทธาในระดับปานกลาง เพราะโดยทั่วไปแล้วพวกเขาดังกล่าวยังมีความรู้ในเรื่องศาสนามาก่อนข้างจะน้อย แต่จะมีความรู้สามัญสูงกว่าด้าน

ศาสนา ซึ่งความรู้ทางด้านสามัญนั้นไม่มีผล โดยตรงต่อระดับความรู้เกี่ยวกับความศรัทธาและวิธีการปลุกฝังศรัทธา

3. ครอบครัวไทยมุสลิมในอำเภอเกาะลันตาจังหวัดกระบี่โดยทั่วไปจะมีความรู้เกี่ยวกับอัลลอฮ์ วันกียามะฮ์ นรก สวรรค์และเรื่องราวเกี่ยวกับบิئاتต่างๆในระดับหนึ่ง เหตุผลเพราะเรื่องราวเกี่ยวกับวันกียามะฮ์และเรื่องราวเกี่ยวกับบางบิئاتเป็นพื้นฐานสำหรับทุกคน

4. ครอบครัวไทยมุสลิมในอำเภอเกาะลันตาจังหวัดกระบี่โดยทั่วไปจะสอนเกี่ยวกับศาสนาในช่วงเวลาที่ไม่แน่นอน แต่ช่วงเวลาที่มักจะสอนบรรดาบุตร ๆ ก็คือเวลาหลังละหมาดมักริบ เพราะเป็นช่วงเวลาที่สมาชิกในครอบครัวมักอยู่พร้อมหน้ากัน การอบรมสั่งสอนมักจะใช้เวลาน้อยกว่า 1 ชั่วโมง แต่บางครั้งอาจจะใช้เวลาถึง 1-2 ชั่วโมงต่อวัน การสอนตามอัชญาฮ์ไม่มีเวลาเรียนที่แน่นอนอนนั้นเป็นเรื่องปกติธรรมดาสำหรับครอบครัวไทยมุสลิมในอำเภอเกาะลันตาจังหวัดกระบี่ในการสั่งสอนบุตรของพวกเขาคน อย่างไรก็ตามผู้ที่มิอาซีพระมวงอาจจะมีลักษณะของการอบรมบุตรๆต่างไปจากผู้ที่มีอาซีพอื่น ๆ เพราะผู้ที่มีอาซีพระมวงดังกล่าวไม่มีเวลาที่แน่นอนในการอบรมบุตร ทั้งนี้เป็นเพราะอาซีพดังกล่าวมีธรรมชาติที่ต่างไปจากอาซีพอื่น ๆ

5. สำหรับวิธีการปลุกฝังศรัทธาวิธีที่ครอบครัวไทยมุสลิมในอำเภอเกาะลันตาจังหวัดกระบี่โดยทั่วไปใช้กันมากได้แก่วิธีการแสดงเป็นแบบอย่างที่ดี วิธีการตักเตือน วิธีการให้บุตรได้ฝึกปฏิบัติ ตามด้วยวิธีอื่น ๆ

5.2 การอภิปรายผล

เพื่อตอบคำถามวิจัยข้อที่ 1.ครอบครัวไทยมุสลิมในจังหวัดกระบี่มีความรู้เกี่ยวกับความศรัทธาและวิธีการปลุกฝังความศรัทธาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรอยู่ในระดับใด พบว่า

ครอบครัวไทยมุสลิมอำเภอเกาะลันตาจังหวัดกระบี่ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับความศรัทธาและวิธีการปลุกฝังความศรัทธาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรในระดับปานกลาง ข้อค้นพบเชิงปริมาณดังกล่าวสอดคล้องกับข้อค้นพบจากการเสวนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ข้อค้นพบดังกล่าวอาจจะเป็นเพราะ โดยทั่วไปมุสลิมในอำเภอเกาะลันตาไม่ค่อยมีโอกาสที่จะศึกษาในด้านศาสนามากนักความรู้ทางด้านศาสนาที่ได้มาส่วนใหญ่โดยผ่านการศึกษามีมัศยิดหรือ การศึกษาระดับครู

สัมพันธ์ ด้วยเหตุผลดังกล่าวระดับความรู้ในเรื่องความศรัทธาและวิธีปลุกฝังศรัทธาจึงอยู่ในระดับปานกลาง

เพื่อตอบคำถามวิจัยข้อที่2.ครอบครัวไทยมุสลิมในจังหวัดกระบี่มีลักษณะการปลุกฝังความศรัทธาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรอย่างไรพบว่า

วิธีการปลุกฝังความศรัทธาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่ครอบครัวไทยมุสลิมอำเภอเกาะลันตาจังหวัดกระบี่ใช้บ่อยที่สุดตามลำดับคือ 1.วิธีการแสดงเป็นแบบอย่างที่ดี 2.ใช้วิธีการตักเตือน 3.วิธีการสอนให้บุตรฝึกปฏิบัติศาสนกิจตามหลักการที่ถูกต้อง 4. วิธีการสอนให้บุตรท่องจำอัลกุรอาน หรืออัลหะดีษ 5. วิธีการพูดซ้ำ ๆ 6. วิธีการทำโทษบุตรเมื่อไม่ปฏิบัติตามหลักการศาสนา 7.วิธีการบรรยายถึงเรื่องความศรัทธาแก่บุตร 8. วิธีการสาธิต เพื่อเป็นบทเรียนในการเพิ่มความศรัทธาให้เกิดขึ้นกับบุตร 9.วิธีการเล่าเรื่องราวต่าง ๆ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีการตั้งคำถามเพื่อเป็นการปลุกฝังความศรัทธาแก่บุตร 10.วิธีการอุปมาอุปมัย 11. วิธีการใช้คำถาม และ 12.วิธีการโต้ตอบ

เกี่ยวกับช่วงเวลาในการอบรมสั่งสอนบุตรพบว่าระยะเวลาที่ส่วนใหญ่ใช้ในการอบรมสั่งสอนบุตรมากที่สุดคือ 1-2 ชั่วโมง ส่วนช่วงเวลาในการสั่งสอนบุตรพบว่าส่วนใหญ่อบรมสั่งสอนบุตรช่วงเวลาใดก็ได้เมื่อมีเวลาว่าง ส่วนความรู้ในการเล่าเรื่องในการอบรมสั่งสอนบุตรพบว่าส่วนใหญ่มีความรู้ในการเล่าเรื่องเกี่ยวกับวันกิยามะฮ์ ซึ่งสอดคล้องกับความสามารถในการเล่าเรื่องซึ่งพบว่าส่วนใหญ่มีความสามารถในการเล่าเรื่องเกี่ยวกับวันกิยามะฮ์ ข้อค้นพบเชิงปริมาณดังกล่าวนี้ได้รับการยืนยันจากข้อค้นพบเชิงคุณภาพที่ได้จากการเสวนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

เพื่อตอบคำถามวิจัยข้อที่3.ตัวแปรที่แตกต่างกันมีผลต่อระดับความรู้เกี่ยวกับความศรัทธาและวิธีการปลุกฝังความศรัทธาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรต่างกันหรือไม่

ผลการวิจัยพบว่าครอบครัวไทยมุสลิมอำเภอเกาะลันตาจังหวัดกระบี่ที่มีช่วงอายุอาชีพ รายได้ สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษาสามัญและศาสนาที่แตกต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับความศรัทธาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ครอบครัวไทยมุสลิมอำเภอเกาะลันตาจังหวัดกระบี่ที่มีช่วงอายุที่แตกต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลุกฝังศรัทธาในการเลี้ยงดูบุตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ข้อค้นพบดังกล่าวอาจจะเป็นเพราะว่าผู้ที่มีอายุมากพวกเขาจะมีประสบการณ์มาก พวกเขาจึงมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลุกฝังศรัทธาต่างกับผู้ที่มีอายุน้อยกว่าข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับ

ข้อค้นพบเชิงคุณภาพที่ได้จากการเสวนากลุ่ม ส่วนผู้ที่มีอาชีพที่แตกต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกฝังศรัทธาในการเล็งดูบุตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ข้อค้นพบดังกล่าวอาจจะเป็นเพราะธรรมชาติของกลุ่มอาชีพที่ต่างกัน โดยเฉพาะอย่างอาชีพการประมงที่มีธรรมชาติแตกต่างกับอาชีพอื่น ๆ และผู้ที่มีระดับการศึกษาสามัญที่แตกต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกฝังศรัทธาในการเล็งดูบุตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 ข้อค้นพบดังกล่าวนี้ก็สอดคล้องกับข้อค้นพบเชิงคุณภาพ

5.3 ข้อเสนอแนะ

1. ควรให้มีการเรียนหรืออบรมความรู้เกี่ยวกับความศรัทธาและวิธีการปลูกฝังศรัทธาแก่ครอบครัวไทยมุสลิมในอำเภอเกาะลันตาจังหวัดกระบี่ เพราะผลการศึกษาพบว่าครอบครัวไทยมุสลิมในอำเภอเกาะลันตาจังหวัดกระบี่โดยไปทั่วมีความรู้เกี่ยวกับความศรัทธาและวิธีการปลูกฝังศรัทธาในระดับปานกลางและระดับน้อย
2. ควรให้มีการรณรงค์เพื่อไปเรียนที่มัสยิด เพราะผลของการศึกษาในครั้งนี้พบว่า ผู้ที่ไปเรียนที่มัสยิดเป็นประจำจะมีระดับความรู้ในเรื่องความศรัทธาคว่าผู้ที่ไม่ได้ไปเรียนที่มัสยิดทั้งนี้เพราะการไปเรียนที่มัสยิดนั้นมักจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และศึกษาเกี่ยวกับศาสนาและส่วนหนึ่งก็เป็นความรู้เกี่ยวกับความศรัทธา
3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคในการอบรมปลูกฝังศรัทธาแก่ครอบครัวไทยมุสลิมในอำเภอเกาะลันตาจังหวัดกระบี่